

## QUIN DÉU? QUINA RELIGIÓ?

La nostra Agenda ha anat abordant temes majors, any rere any. Temes de candent actualitat humana. Pensant en la vida, assumint els reptes que la realitat ens presenta. Tema de realitat candent és la *religió*; tema realment major: *Déu*. Algú dubtarà de l'actualitat d'aquest tema, pensant en certes àrees del primer món, per a les quals Déu i la religió "ja van ser". En realitat, es produeix la contradicció desconcertant de veure i sentir més religiositat que mai, i més increença que mai també; amb totes les ambigüitats i totes les oportunitats.

El fenomen de la mundialització també sacseja específicament el tema, perquè les poblacions migrants, entrant "sense papers" al primer món, no hi entren sense el seu Déu; traginen amb ells els Déus de les seves vides, de les vides dels avantpassats. Avui, cultures i religions, conegudes abans amb prou feines per algunes lectures o imatges de la televisió, són vivència i conflicte a les famílies, als carrers, a les escoles, a la feina, a la política de tots els països. Nietzsche, finalment en la pau merescuda per la seva recerca desesperada, ja ha rectificat el seu axioma categòric; resulta que Déu no està pas mort.

El problema rau en saber de quin Déu parlem. Saber també, evidentment, què entenem per religió i com pensem que hauria de ser una religió veritablement alliberada i alliberadora.

Ponderant aquestes dues preguntes, "quin Déu?, quina Religió?", les respostes són les més serioses i les més desconcertants.

Parlant de Déu, precisament, un amic camperol de la nostra regió, tan distant de categories metafísiques, responia amb la major simplicitat i devoció: "*Déu és un bon home*". Ja el profeta Osees posa en boca de Déu (el Déu Jahvè) aquesta categòrica identificació, sense rèplica possible: "*Jo sóc Déu, i no pas un home*" (Os, 11,9). L'escriptor Saramago, Premi Nobel de Literatura, ateu assumit i militant, però que fa de la religió matèria freqüent dels seus textos, ens ha donat una poètica i contemplativa definició de Déu: "*Déu és el silenci de l'Univers i l'home el crit que dona sentit a aquest silenci*". Un altre Premi Nobel, el poeta espanyol Juan Ramón Jiménez, deia que el dubte de fe no és contra Déu, sinó a favor de Déu. Els nostres teòlegs de l'alliberament ens recorden que el contrari de la fe no és pas el dubte, sinó la por (por

de Déu, tot sovint). Quin Déu, quina religió, quina salvació... Una veïna pentecostal em ponderava: *"Els bons se salven perquè són bons, i els dolents també se salven, perquè Déu és bo i perdona"*.

Aquesta Agenda, que ha costat molts intercanvis respecte del tema i de les implicacions que el tema comporta, ofereix un catàleg bastant complet d'aspectes. La història de les religions i de l'ateisme o la increença. La diferència i complementaritat entre espiritualitat i religió. La religió que fomenta i justifica guerres. L'espiritualisme, el fonamentalisme, l'alienació, denunciats tantes vegades i persistents avui i ahir. La necessitat del diàleg interreligiós. El macroecumenisme. La sacralització del poder, del lucre, del consumisme. La caiguda, llavors, de vells déus substituïts per déus nous. La necessitat, la set vital, de resposta als interrogants majors del cos humà. La recerca de sentit per a la vida personal i per a la societat humana com un tot.

Estem arribant, després de guerres i inquisicions, a preguntar-nos si una religió veritable pot existir atacant, tancant-se, forçant un assentiment de fe (que és gratuïtat, afer del cor, recerca de tota una vida, i tota una història). Totes les religions poden ser veritables i totes poden albergar, simultàniament, molta falsedat. (És d'agrair la declaració del Cardenal Jean-Louis Tauran, President del Consell Pontifici pel Diàleg Interreligiós, que diu que *"totes les religions tenen la mateixa dignitat i importància"*).

Sovint s'ha fet un esquema tripartit per classificar les característiques fonamentals de la religió segons cultures i èpoques. Les religions afroindígenes serien religions de la Natura. Avui, evidentment, aquesta Natura seria vista i venerada ecològicament. Les religions orientals serien les religions de la Interioritat, contemplatives, gratuïtes fins i tot. I les religions judeo-cristianes serien les religions de la Història, de l'Amor-Justícia, de la profecia, de la política. Lògicament totes les religions serien la recerca de Déu, l'acollida de Déu, l'espera de Déu. D'un déu que sempre ens està cercant a nosaltres, acollint-nos, i revelant-se, cada dia, en qualsevol angle de la geografia humana. Cap religió no té l'exclusiva d'aquest Déu de tots els noms, que perdona i salva perquè és l'Amor.

L'Agenda no vol ser proselitista i vol estimular totes les riqueses humanes que aporten les religions. Sense croades i sense supermercats. Deixant que Déu dialogui amb Déu, el Déu de la família humana i de l'univers sencer. Sempre pensant holística i personalitzadament. Déu no és un concepte, no és un dogma, és més que una causa. De quin Déu parlem? Amb quin Déu somiem? Santa Teresa d'Àvila té aquell poemeta conegut mundialment que diu: *Sólo Dios basta*. Amb un respectuós afecte jo li dic a la gran Teresa: *"Sólo dios basta", Teresa, / sempre que sigui aquell Déu / que és Ell i tots i tot / en comunió*.

PERE CASALDÀLIGA

